

Ennakointi ja tulevaisuustyö osana organisaation toimintaa

Ammatillisen koulutuksen laatuverkoston yhteistyöfoorumi

30.8.2022

Merja Salminen, kehittämisasiantuntija

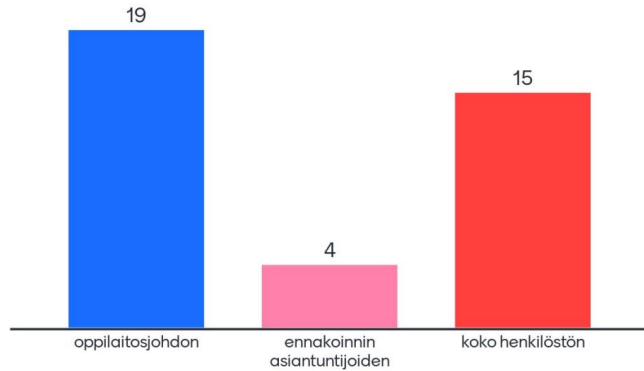
GRADIA

Mentimeter-äänestyksen tulokset

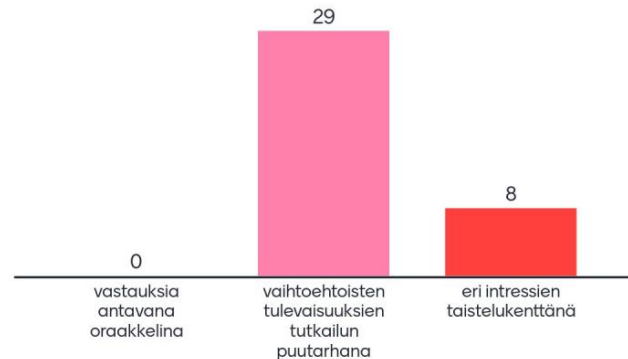
Kenen vastuulla ennakointi organisaatiossanne pääasiassa on?

Mentimeter

Näyttäytyykö ennakointi teillä ensisijaisesti

Mentimeter

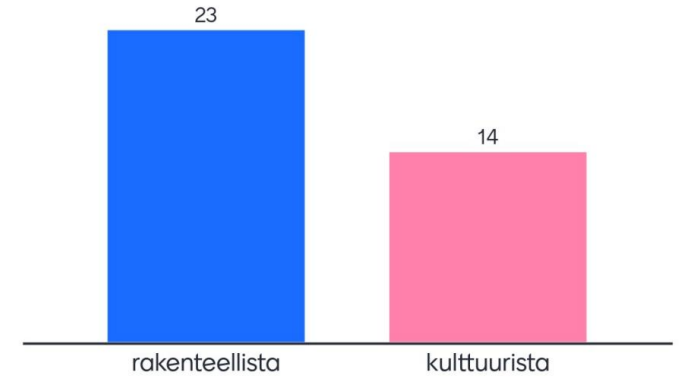

37

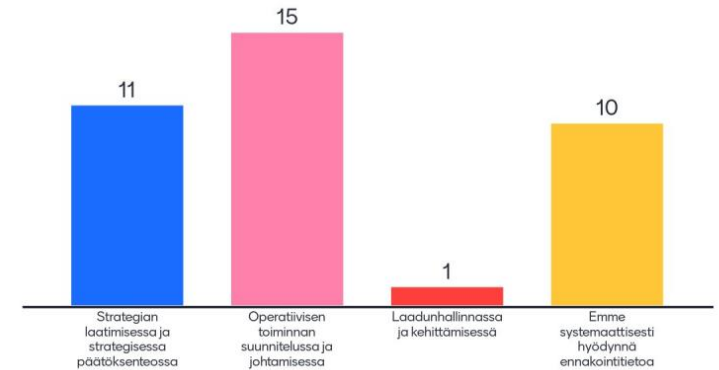
Onko ennakointi organisaatiossanne

Mentimeter

Ennakointitietoa hyödynnetään organisaatiossamme ensisijaisesti

Mentimeter

37

Tulevaisuudesta ja sen tutkimisesta

Tulevaisuutta **ei voi ennustaa**,
mutta havainnoimalla
nykyhetkeä siitä voi luoda
mielikuvia ja **skenaarioita eli
vaihtoehtoisia tulevaisuuskuvia.**

Tulevaisuudentutkimuksen ja
ennakoinnin termejä:

Megatrendi,
Trendi,
Heikko signaali,
Musta joutsen, villi kortti
Disruptio, luova tuho
Ennakoiva työote

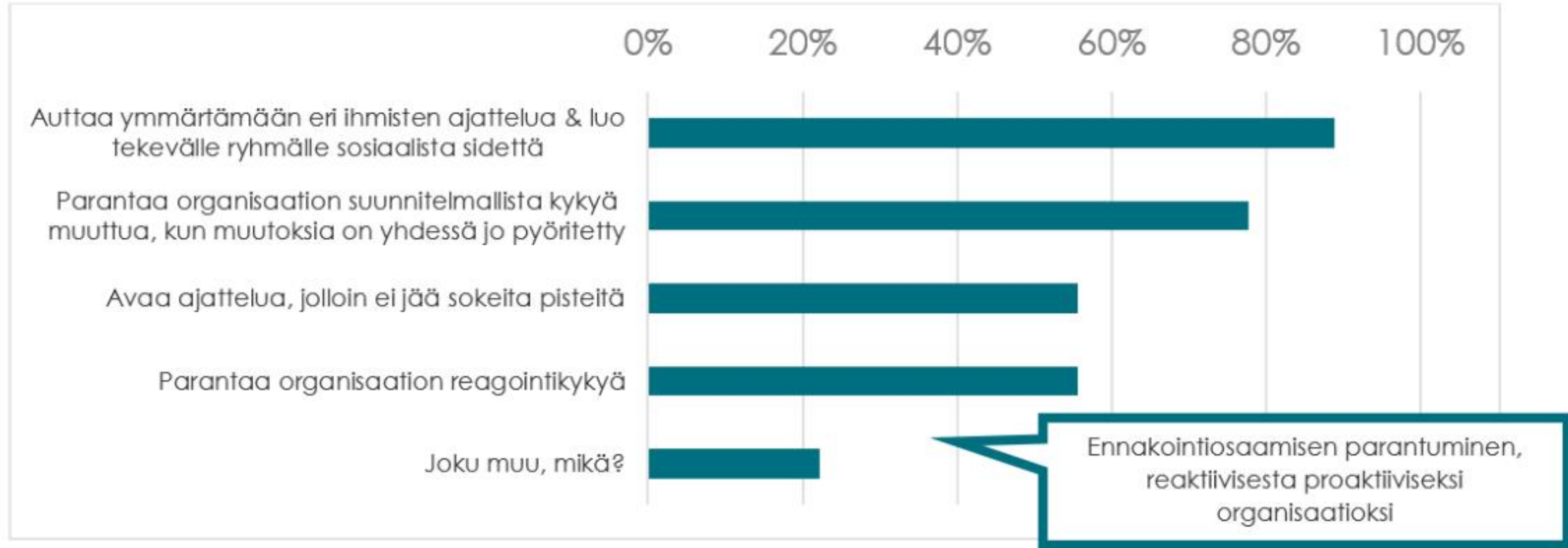
Tulevaisuus voi olla:
mahdollinen, todennäköinen,
ehdollinen,
toivottava (visio) tai
ei-toivottava, vältettävä, pelottava

Tulevaisuus **ei ole ennalta
määrätty** – teemme sitä nyt,
tämän päivän päätöksillä,
tähän tarvitaan
tulevaisuuslukutaitoa.

Ennakoimalla oman ja yhteisen tulevaisuuden tekemiseen

- Ennakointi tarkoittaa **tulevaisuutta käsittelevää organisoitua työtä**, joka tuottaa ymmärrystä vaihtoehtoisista tulevaisuuksista ja vahvistaa päätöksentekoa.
- Ennakointitiedon aito hyödyntäminen **saa aikaan muutosta** – huomioitava yhteys **laadunhallintaan**.
- Strateginen ennakointi vs. ennakoiva strategia – mahdoton tehtävä ennakoida kaikkia muutoksia vs. **muutoskyvyn vahvistaminen**.

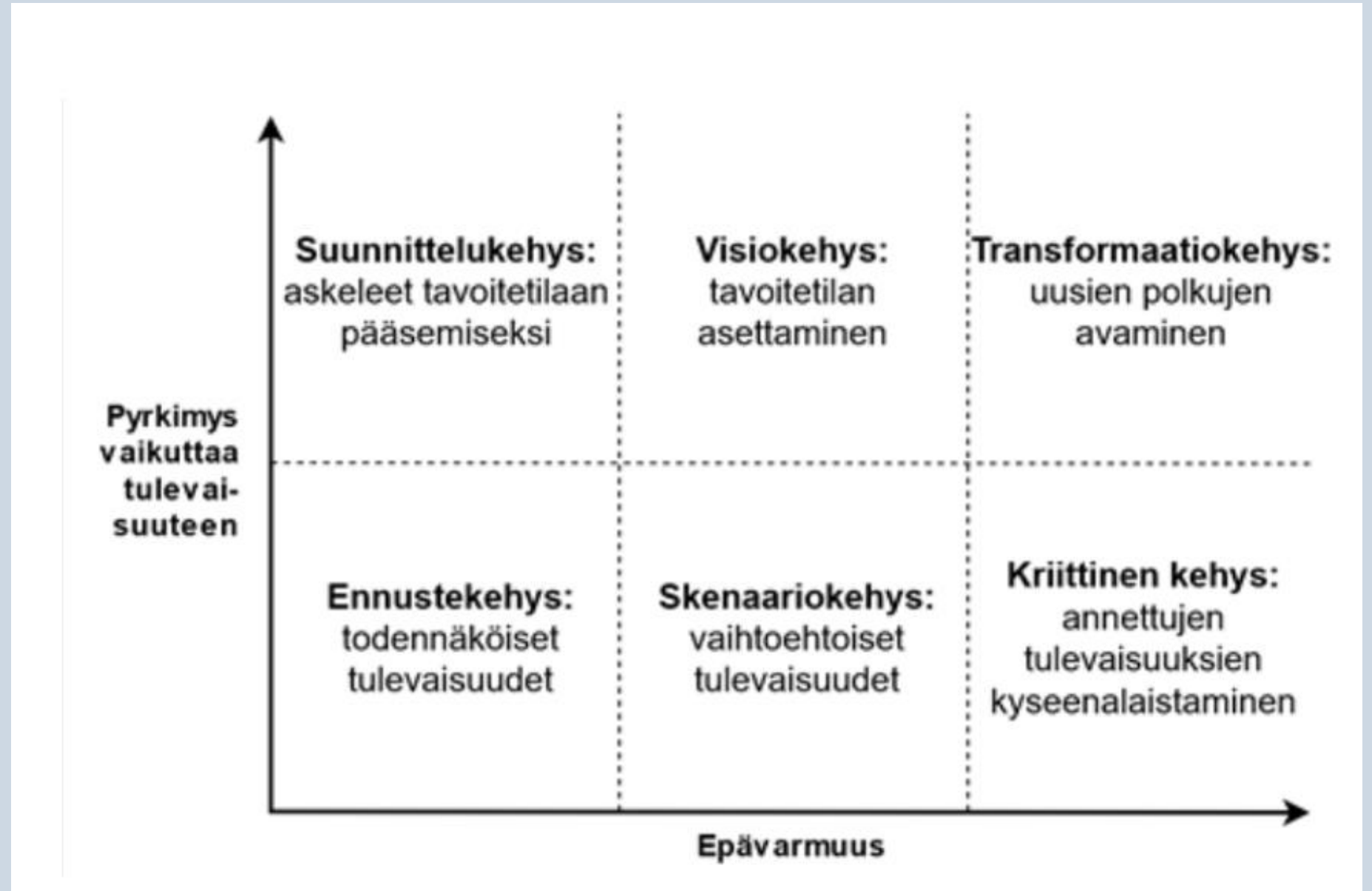

KUVA 1: Hallituksen ja johdon skenaariotyöskentelystä kokemat hyödyt (Seedi 3/21)

Lähde: Parkkinen Marko. [Strategisesta ennakoinnista ennakoivaan strategiaan](#)

[Kuusi lähestymistapaa ennakoointiin](#)

Pouru, Minkkinen, Neuvonen

**Kansallinen
ennakointi 2020** –
tutkimustuloksia

Organisaatiot keskittyvät
pääasiassa todennäköisten
tulevaisuuksien
kartoittamiseen yllätysten
ja uusien mahdollisuuksien
ennakoinnin sijaan

Tarkastelun kohteena ovat
useimmiten oman toimialan
muutosilmiöt

Toimintatapoina yleisesti
osallistavat työpajat ja
tilastomenetelmät

Tiedon lähteet omasta
organisaatiosta ja omista
verkostoista

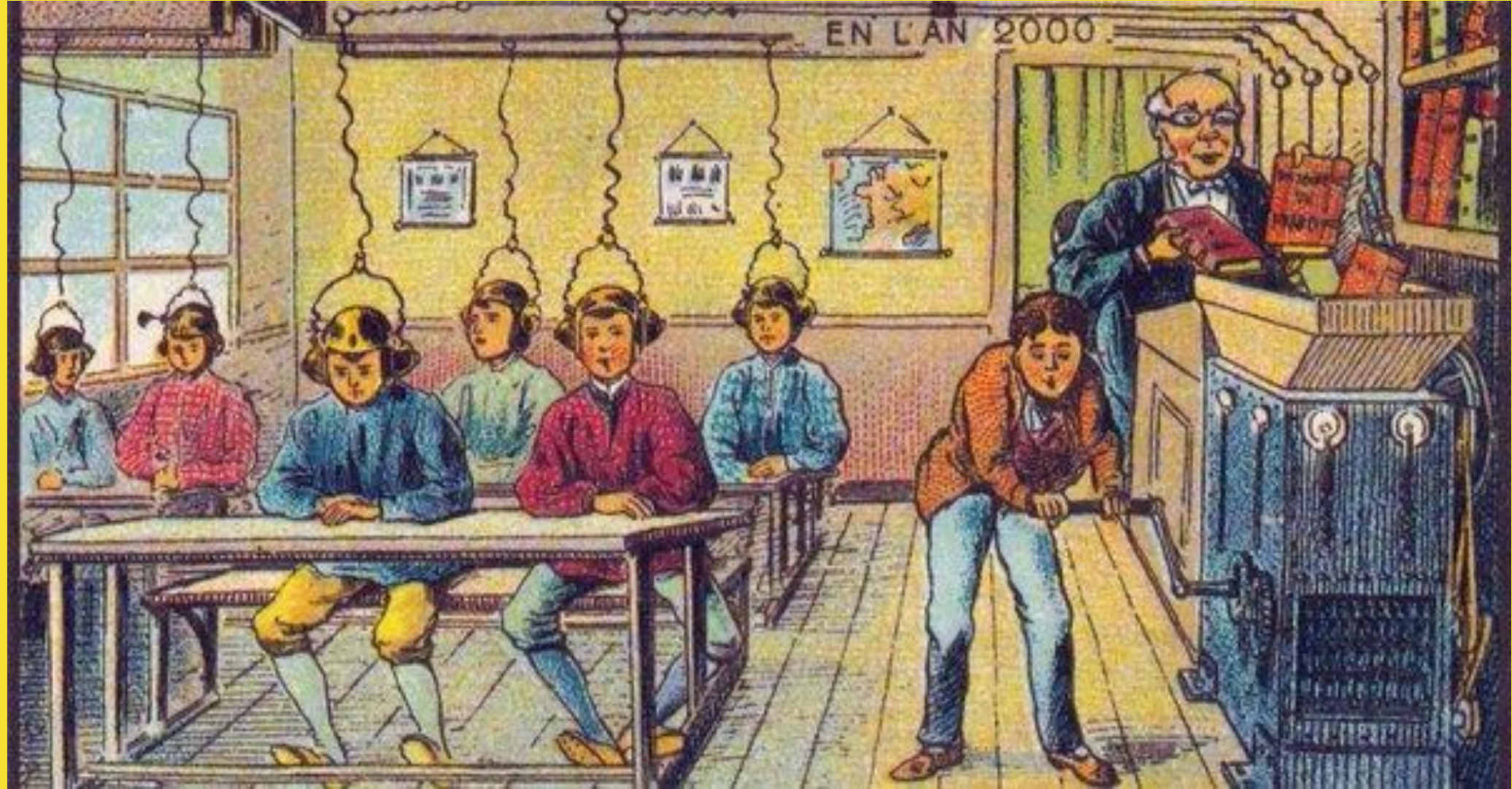
Ennakointiin tarkoitettuja
työkaluja ja alustoja
käytetään varsin vähän

Vain pieni osa vastaajista
painotti yllätysten
ennakointia, proaktiivista
toimintaympäristöön
vaikuttamista ja kokeiluja

Ennakoiva työote, ennakointi osaksi kaikkien työtä

Ennakoinnin vaikeudesta nykyajattelun kahleissa

Yle, Tiedeykkönen: ranskalaiskuvittajan näkemys noin vuodelta 1900 siitä, kuinka koulussa opiskellaan vuonna 2000.

Astetta paremmin osunutta ennakointia

The Tacoma News Tribune, April 11, 1953.

There'll Be No Escape in Future From Telephones

PASADENA.— *P* —The telephone of the future?

Mark R. Sullivan, San Francisco, president and director of the Pacific Telephone & Telegraph Co., said in an address Thursday night:

"Just what form the future telephone will take is, of course, pure speculation. Here is my prophecy:

"In its final development, the telephone will be carried about by the individual, perhaps as we carry a watch today. It probably will require no dial or equivalent, and I think the users will be able to see each other, if they want, as they talk.

"Who knows but what it may actually translate from one language to another?"

Ennakoinnin työkalupakki – ideoita ja vinkkejä ennakointiin!

Samassa Veneessä 7-verkosto sekä Laatuhankeiden painopiste 3 -koordinointi

GRADIA

TARKASTELUN TASO	MAARALLINEN ennakointi: MITÄ?	Lyhyt, 0-3 v.	Keski-pitkä, 4-10 v.	Pitkä, yli 10 v.	LAADULLINEN ennakointi: MILLAISTA OSAAMISTA, MITEN?	Lyhyt, 0-3 v.	Keski-pitkä, 4-10 v.	Pitkä, yli 10 v.	Ennakointityön yhteistyökumppanit/verkotot, tiedon tulkinta ja analysointi	Kuka vastaa aineiston keruusta/menetelmän käytöstä?	Tarkastelun näkökulmat:	Johtaminen	Toimintaympäristö	Opetus ja ohjaus	Benchmark ja muuta huomioitavaa
1) Iso kuva siitä, mihin maailma on menossa	Ikäluokka ja väestöennusteet: Yrjönen ja Tilastokeskus Sitra / Mille väestölle? -materiaalit Talous- ja suhdannenäkymät, poliittinen ohjaus: KV-ennusteet (esim. YK2030 , EU Hallitusohjelma Eduskunnan tulevaisuusvaliokunta) VM:n ja tutkimuslaitosten talousennusteet ja skenaariot, mm. EK , VATT , Etla , EVA , Palkansaajien tutkimuslaitos (Labore)		x		Megatrendit, globaalit kehityskulut / yleiset osaamistarpeet: Sitra megatrendikortit Futures Platform (lisenssi) Tulevaisuusteemaiset seminaarit, mm. Finnsight , OPH , Amke , Tieke , SY , Sitra OPH, kestävän kehityksen linjaukset EU DigComp 2.0 -viitekehys Heikot signaalit, yllättävät kehityskulut / yleiset osaamistarpeet: Sitra, heikot signaalit Futures Platform (lisenssi) Meltwater (lisenssi)	x	x	x	Ennakointiryhmät, esim. Keski-Suomen tulevaisuusryhmä	Johtoryhmät, esimiehet Ennakkoinnin asiantuntijat / kehittämistyöryhmät Asiantuntija- ja kumppanuussidosryhmät Työelämä- ja yrityspalvelut Opettajat, ohjaajat	Strategia- sekä talousarvio-työ Koulutustarjonnan ja hakeutumisen suunnittelu (määrät, alat) Koulutusten tuotteistamisessa (sisällöt, pedagogiikka)	x	x	x	
2) Toimialakohtaisuus	Valtakunnalliset työllisyysnäkymät ja koulutustarpeet: TEM työmarkkinaennuste OPH / Osaamisen ennakoitifoorumien koulutustarvekortit	x	x		OPH / Osaamisen ennakoitifoorumien osaamistarvekortit	x	x		Toimialaklusterit KV-oppilaitos- ja hankekumppanit	Johtoryhmät, esimiehet Ennakkoinnin asiantuntijat / kehittämistyöryhmät Asiantuntija- ja kumppanuussidosryhmät Työelämä- ja yrityspalvelut Opettajat, ohjaajat	Strategia- ja talousarvio-työ Pedagogiikan uudistaminen (miten, millaisia taitoja)		x	x	
	Barometrit: Ammattibarometri PK-vritysarometri Ammattiosaamisen barometri AMKE Nuorisobarometri	x	x		Toimiala	x	x								
3) Alueellinen näkökulma	Kehitys-, väestö- ja työllisyysnäkymät: Maakuntaohjelmat, selviytymissuunnitelmat Maakuntaliittojen, ministeriöiden, Kauppakamarien, kehitys- ja elinkeino-yhtiöiden tilastot ja katsaukset MDI ja muut aluekehityskonsultit Oma työelämä- ja yritysyritys, CRM KESU-työ (ELY, maakuntaliitto, Kauppakamari, vrittäjäriestöt , oppilaitokset) ForeAmmatti-tvökalu (lisenssi) Koulutusten suunnittelu TE-hallinnon kanssa/työvoima-vos ja kapasiteetit Maakuntien Siltasopimukset (TEM, maakuntaliitot)	x	x	x	AVI-yhteistyö (osaamisen kehittämisen)				Alojen työelämätoimikunnat ja muut yhteistyöfoorumit TE-hallinnon ja ELY-keskuksen työryhmät mm. Tulevaisuus- ja ennakkoinniryhmät, ELO-ryhmät Maakuntaliitot ja kehittämis-yhtiöt Alueelliset työelämäkumppanit, yrittäjäjärjestöt ja Kauppakamarit Alueen muut ammatillisen koulutuksen järjestäjät ja korkeakoulut Hankeverkostot		Hankesuunnittelu ja muu kehittä-mistyö Koulutusten tuotteistaminen alueelliseen tarpeeseen ja paikalliset tutkinnon osat				Benchmark, mm. Ennakointimari/Uusimaa Varsinais-Suomen Ennakointiakatemia

Ennakoinnin työkalupakki

Tarkastelun tasot

- Iso kuva siitä, mihin maailma on menossa
- Toimialakohtaisuus
- Alueellinen näkökulma
- Oma ennakointitiedon tuotanto

Tarkastelun aikajänteet

- Lyhyt: 0-3 vuotta
- Keskipitkä: 4-10 vuotta
- Pitkä: yli 10 vuotta

Tarkastelun näkökulmat

- Määrällinen – mitä?
- Laadullinen – millaista osaamista, miten?

Ennakoinnin työkalupakki

- Verkoston tuottama, kattava **koostetiedosto olemassa olevasta** ja/tai itsetuotetusta ennakointitiedosta
- Oleellista on osata hyödyntää ja soveltaa ennakointitietoa eri tarkoituksiin, ennakointi tulisi olla osa jokaisen työtä.

Ennakoinnin työkalupakin / tulevaisuustiedon käyttökohteita, esimerkiksi

Strateginen suunnittelu: visiot ja skenaariot, toimintaan vaikuttavat megatrendit ja heikot signaalit, massadata/tiedolla johtaminen

Operatiivinen suunnittelu: aloituspaikat, koulutusten kohdentaminen ja tuotteistaminen vrt. henkilöstö- ja infraressit, pedagogiikka/tulevaisuustaitojen tukeminen = toteutustapa vs. määrä

Innovaatioiden ja osaamisen johtaminen: hankkeet ja muu kehittäminen & innovaatiot, henkilöstön osaamisen ja tulevaisuustietoisuuden kehittäminen